

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-236

3.3.2025

Gjensidige Forsikring ASA

Næringsliv

Brannskade på ferge – redningskostnader – fal. §§ 1C-8 og 6-4.

Sikrede, et verft, utførte reparasjons- og ombyggingsarbeider på en ferge. I tidsrommet arbeidene pågikk, oppstod det brann om bord i fergen, som fikk omfattende skader. Rederiet som eide fergen, fremsatte krav om erstatning overfor sikrede på kr 16 100 000 for kostnader med modifikasjonsarbeider etter brannskaden, hvorav kr 7 400 000 knytter seg til betalinger gjort til sikrede før brannen. Kravet ble krevet erstattet over sikredes ansvarsforsikring. I tillegg fremsatte sikrede krav om dekning av utgifter til sikring, kontinuerlig vakthold av fergen og leieutgifter til kai på totalt kr 2 127 730, som redningskostnader. Foretaket avslo kravet under henvisning til vilkårmessig unntak for kontraktsansvar. Foretaket avslo videre krav om dekning av redningskostnader da disse etter foretakets syn gjaldt reders skip. Foretaket anførte at de pådratte kostnader til sikring, vakthold og kaileie for rederiets skip ikke var omfattet av forsikringsavtalene som sikrede har med foretaket. Nemnda kom til at kravet på kr 7 400 000 ikke var omfattet av ansvarsforsikringen, og viste til at utgiftene knyttet seg til omlevering av et kontraktsarbeid som sikrede hadde risikoen for. Nemnda kom videre til at foretaket ikke hadde brutt informasjonsplikten, jf. fal. § 1C-8, og viste til at unntaket for kontraktsansvar var et helt ordinært unntak i alle virksomhetsansvarsforsikringer. Nemnda fant slik saken var opplyst at sikrede heller ikke hadde krav på redningskostnader.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 9 526 730,40 tillagt sakskostnader

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes ansvarsforsikring etter brann på ferge under vedlikeholdsarbeider, samt krav om dekning for redningsomkostninger, jf. fal. § 6-4.

Det sikrede verkstedet M har følgende forsikringsbevis/forsikringsvilkår:

Forsikringsbevis

Ansvarsforsikring

Forsikret virksomhet

Forsikringssum

Egenandel

- Båter til bruk i næring - bygging

- Båter til bruk i næring - reparasjon

Standard kontrakt for arbeid på næringsbåter benyttes Ansvarsforsikringen er utvidet til å omfatte skade på 3.persons ting eller eiendeler som sikrede løfter ved hjelp stasjonær kran. Forsikringssummen ved slike skader er begrenset til kr 1 000 000,- pr skadetilfelle.

Forsikringen dekker

Bedriftsansvar

25 000 000

300 000

Produktansvar

25 000 000

300 000

(...)

Dekkes ikke

- Kontraktsansvar

(...)

Definisjoner

(...)

Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder

- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen,
 - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen,
 - ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt,
 - kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon,
 - ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære, - ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
 - beskadigelse av andres arbeid eller eiendeler for å utbedre eller fullføre eget kontraktsarbeid - skade på selve produktet, eller deler av dette
 - ansvar som skyldes at et kjemisk produkt ikke har virket etter sin hensikt eller hatt den tilsiktede effekt
- (...)

Sikrede inngikk 22.6.23 avtale med et rederi om å utføre reparasjons- og ombyggingsarbeider på en ferge.

Arbeidet var budsjettert til kr 9 975 650 eks. mva. Avtalt tidsperiode var fra ca. uke 31 i 2023 frem til planlagt testing etter ferdigstillelse i uke 51, 2023.

Sikrede engasjerte B til å levere varme arbeider (stål- og sveisearbeid).

Fergen ble natt til 16.11.23 utsatt for brann, trolig som følge av sveisearbeider. Brannen startet rundt kl. 03.00 på natten. Arbeiderne forsøkte å slukke brannen selv og tilkalte brannmannskap først kl. 03.27. Da de ankom ca. kl. 03.45, var fergen i full brann og lot seg ikke redde. Fergen ble totalskadd som følge av brannen. Rederiet fremsatte 25.3.24 krav om erstatning overfor sikrede og foretaket på kr 16 100 000 for kostnader med modifikasjonsarbeider, hvorav kr 7 400 000 knytter seg til betalinger gjort til sikrede før brannen.

Sikrede opplyste i klagen:

(M.) har i forbindelse med Brannen også pådratt seg kostnader for sikring, kontinuerlig vakthold av Fergen og leieutgifter til kaien. I Regresskravet punkt 5 varslet (M.) at kostnadene på NOK 2 126 730 samt renter kreves dekket og utbetalt under Forsikringene hos Gjensidige.

Foretaket avsto i brev datert 4.6.24 regresskravet for så vidt gjaldt dekning av kr 7 400 000 som gjaldt tilbakebetaling av akontobetalinger som rederiet hadde foretatt til sikrede. Foretaket viste til unntaket for kontraktsansvar:

[V]edr. kravet om dekning av 7,4 millionene vedr. tilbakebetaling av akontobetalinger fastholdes at posten ikke kan dekkes under (M.)s ansvarsforsikring hos Gjensidige. Det fremgår av inngått forsikringsavtale, under "dekkes ikke", at "kontraktansvar" er unntatt forsikringsdekningen.

Kontraktansvar defineres videre slik (relevante deler klippet inn):

Med kontraktsansvar menes erstatningsansvar for utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise eller lignende), herunder:

- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid, eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen,
- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen,

...

Unntaket er objektivt, og omfatter all *skade* som oppstår på sikredes (M.)s. leveranse, uavhengig årsak bak skaden, og hvorvidt skaden inntreffer før eller etter overlevering.

(...)

Foretaket avsto videre i e-post 7.6.24 å dekke kostnader til kaileie, vakthold, sikringstiltak og oppnevning av surveyer, som redningskostnader:

[D]isse kostnadene er pådratt for å sikre at M/F ... faktisk kan komme ut av dokken og ligge trygt til kai, slik at reders verdi er "lagret" trygt etter skade. Reder satt dette som krav for at M/F ... skulle kunne flyttes. Tiltakene er omforent mellom Moen Verft og reder. Kostnadene har vært anført til rederiet i tidligere korrespondanse.

(...)

Sikrede krever dekning under ansvarsforsikringen og bestrider at unntaket for kontraktsansvar kan komme til anvendelse. Kontraktsansvar er det ansvar en kontraktspart pådrar seg ovenfor en annen part ved mislighold av sin kontraktsforpliktelse. Ansvar utenfor kontraktsforhold (deliktansvar) er erstatningsansvar som ikke er forankret i reglene om kontraktsmislighold. Det at ansvaret har sitt utspring i en kontrakt, er ikke tilstrekkelig til å føre det inn under kontraktsansvaret, jf. Arntzen, Underland & Co ANS, Rune Njøs Jacobsen og Sven Iver Steen, Ansvarsforsikring, kapittel 12, s. 150. Sikrede viser i sakens anledning også til Nils Nygaard: Skade og ansvar, 2007, s. 7 siste avsnitt.

Kravet etter brannen følger alminnelige erstatningsrett. Kravet fremmes ikke som et økonomisk tap knyttet til oppfyllelsen og leveransen under kontrakten mellom sikrede og rederiet.

Sikrede bestrider at Rt. 2013 s. 1228 er relevant. Til forskjell fra Høyesterettsdommen er det i saken mellom sikrede og foretaket ikke tale om et økonomisk tap som følge av mangelfull leveranse under kontrakten mellom sikrede og rederiet. Sikrede utførte arbeidet i henhold til avtalen og uten mangler. Det foreligger i nærværende sak ikke et "*erstatningsansvar for tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt*", slik som vilkåret er formulert i Ansvarsforsikringen, men et ansvar som følger av alminnelig erstatningsrett, og som ikke er forankret i reglene om kontraktsmislighold, og er dermed ikke knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt med rederiet.

For det tilfellet at unntaket for kontraktsansvar kommer til anvendelse, anfører sikrede at foretaket har brutt sin opplysningsplikt, jf. forsikringsavtaleloven kapittel 1C. Foretaket har en plikt til å blant annet informere om "*de viktigste unntakene i forsikringen*" og gi "*en sammenfatning av de risikoer som ikke er dekket*", jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 1C-3 bokstav (b) og (d), jf. § 1C-1 første ledd. Sikrede hadde en klar forståelse av at skade på tredjemannsting omfatter utført og betalt arbeid på skadetidspunktet. Nevnte unntak har ikke blitt gjennomgått på halvårlege møter sikrede har hatt med foretaket om de løpende forsikringer man har hatt avtalt.

Sikrede krever videre dekket kostnader til sikring, kontinuerlig vakthold av fergen og leieutgifter til kaien som redningskostnader, jf. fal. §§ 6-4 og 4-10. Kostnadene er på til sammen kr 2 126 730,40. Kostnadene kreves dekket både i forhold til ansvarsforsikringen og i forhold til sikredes eiendels- og driftstapsdekninger i foretaket, der det er bekreftet dekning og foretatt utbetaling fra foretakets side.

Sikrede anfører at det var løpende dialog mellom sikrede, oppnevnt sakkyndig B og foretaket om adekvate tiltak etter skadehendelsen. Dersom foretaket hadde innsigelser til de tiltak som ble

gjennomført/kostnader som oppstod, burde foretaket klargjort dette underveis i prosessen. Det var enighet om at selve oppnevningen og kostnadene i forbindelse med anbefalte tiltak fra B, skulle betales av foretaket og sjøforsikringsforetaket BH (som samarbeider med foretaket).

Sikrede anfører at de kostnader som er pådratt gjaldt tiltak som var i samsvar med sikredes alminnelige tapsbegrensningsplikt og ble gjennomført på den billigste og mest forsvarlige måten for å minimere tap og skader som kunne falle inn under forsikringene hos foretaket.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at ansvaret rammes av unntaket for kontraktsansvar. Unntaket omfatter enhver "(...) skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise", jf. Rt-2013-1228. Spørsmålet i saken var om unntaket forutsatte at skadene ble forårsaket av en kontraktsmessig mangel. Kravstiller mente at unntaket måtte tolkes innskrenkende, og at ikke enhver skade på sikredes leveranse kunne unntas. Høyesterett avviste denne forståelsen og uttalte blant annet:

(29) Etter min oppfatning er det ikke holdepunkter for at «leveranse» her kan bety noe annet enn det som følger av en naturlig lese måte; at skade på sikredes leveranse er unntatt i sin helhet.

Det er uten betydning om ansvaret bygger på delikt eller ansvar i kontrakt.

Foretaket viser også til FSN 5485, FinKN 2018-841 og 2015-038.

Foretaket bestrider at det har brutt informasjonsplikten ved avtaleinngåelsen.

Kontraktsansvarsunntaket er fast forankret i praksis og utgjør bransjestandard. Sikrede har hatt ansvarsforsikring hos foretaket siden 1.4.13, og unntaket har hatt lik ordlyd hele denne perioden. Avslaget er også påberopt av foretaket overfor sikrede i tidligere forsikringssaker. Sikrede er profesjonell og da stilles mindre krav til foretakets informasjonsplikt.

Foretaket anfører at kostnader til sikring, vakthold og kaileie for rederiets skip ikke er omfattet av forsikringsavtalene som sikrede har med foretaket. De aktuelle sikringstiltak gjelder reders skip. Kostnadene til dette er ikke omfattet av verftets forsikringer knyttet til eiendeler, bygg og driftstap.

Subsidiært anfører foretaket at beløpet på kr 2 126 730,40 ikke er dokumentert å utgjøre en merkostnad for sikrede. Beløpet gjelder i stor grad kaileie til sikrede selv, og lønn til egne ansatte.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig

1. under sikredes ansvarsforsikring for ansvaret for brannskader på skipet
2. for utgifter til sikring etc. under ansvars og/eller eiendelsforsikringen.

1 Ansvar for brannskader på skipet

Foretaket anfører at unntaket for kontraktsansvar kommer til anvendelse:

Ansvarsforsikring

(...)

Dekkes ikke

Kontraktsansvar

(...)

Definisjoner

(...)

- Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder
- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen,

- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen,
- ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt,
- kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon,
- ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære,
- ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
- beskadigelse av andres arbeid eller eiendeler for å utbedre eller fullføre eget kontraktsarbeid
- skade på selve produktet, eller deler av dette
- ansvar som skyldes at et kjemisk produkt ikke har virket etter sin hensikt eller hatt den tilsiktede effekt

Unntaket gjelder "utgifter" til "oppfyllelse av sikredes kontrakt". Sikredes kontrakt gjelder "reparasjons- og ombyggingsarbeider på fergen". Etter strekpkt. 2 omfatter unntaket "ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen". Sikredes kontraktsmessige arbeide er her reparasjons- og ombyggingsarbeider. I den utstrekning utført arbeid blir skadet før overlevering er dette derfor sikredes risiko i den forstand at han må foreta omlevering. Verdien av utført arbeide er derfor et omleveringsansvar som er unntatt fra forsikringen. Den delen av rederiets krav som gjelder tilbakeføring av arbeid allerede utført av sikrede er derfor unntatt.

Sikrede anfører at det ikke dreier seg om et kontraktsansvar, men et ansvar etter alminnelig erstatningsrett. Nemnda er ikke enig i det. Det dreier seg om utgifter til omlevering av et kontraktsarbeid som sikrede har risikoen for. Dette må regnes som et oppfyllesesansvar, som er et kontraktsansvar. Et eventuelt ansvar for skader på båten utover omlevering av arbeidet vil derimot være et erstatningskrav. Om dette ansvaret sees som et kontraktsrettslig eller deliktsrettslig erstatningskrav er ikke avgjørende fordi forsikringen uansett dekker skade på annet enn sikredes leveranse med mindre skaden "skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt". Om skaden skyldes mangler ved arbeidet, vil den derfor ikke være dekket.

Sikrede viser til at Rt. 2013 s. 1228 ikke er relevant. For nemnda er det ikke nødvendig å ta hensyn til denne avgjørelsen når unntaket klart fremgår av ordlyden, men nemnda tolker dommen slik at den slår fast at skade på sikredes leveranse er unntatt i sin helhet ved skade på den gjenstanden leveransen gjelder.

Kravet på kr 7 400 000 for eget kontraktsarbeid er etter dette ikke omfattet av ansvarsforsikringen.

Sikrede anfører at foretaket har brutt informasjonsplikten, jf. fal. § 1C-8 om at foretaket skal informere om vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til det sikrede med rimelighet kan forvente. Unntaket for kontraktsansvar er et helt ordinært unntak i alle virksomhetsansvarsforsikringer. Unntaket gjelder i dette tilfellet for omlevering av sikredes ytelse, som er en kontraktsrettslig misligholdsbeføyelse begrunnet i at sikrede hadde risikoen for det arbeidet som var utført inntil overlevering. Nemnda kan ikke se at sikrede skulle ha en legitim forventning om at en slik omlevering skal være dekket av en ansvarsforsikring.

Det er videre dokumentert at sikrede tidligere har hatt krav mot foretaket der unntaket for kontraktsansvar har kommet til anvendelse. Videre har sikrede vært kunde hos foretaket siden 2013, og unntaket har vært uforandret i perioden.

Nemnda kan ikke se at foretaket har brutt informasjonsplikten i fal. § 1C-8.

2 Dekning for redningsomkostninger

Sikrede krever dekning for redningskostnader under ansvarsforsikringen, jf. fal. § 6-4 (1).

Forsikringsforetaket svarer for skade, ansvar, utgifter og annet tap som sikrede er påført under forhold som nevnt i § 4-10, når hensikten med tiltakene var å avverge eller begrense tap som faller inn under forsikringen.

Utgiftene til omlevering er ikke et "tap som er omfattet av forsikringen". Det er uklart for nemnda i hvilken utstrekning det overhodet foreligger noe ansvar som er dekket under sikredes ansvarsforsikring. Inntil dette er klart kan nemnda ikke ta stilling til spørsmålet om redningskostnader.

Sikrede krever dekning for redningskostnader under egen tingsforsikring. Brannen gjaldt rederiets ferge, og etter det opplyste gjelder sikringstiltakene fergen, ikke sikredes egne eiendeler.

Foretaket har utbetalt kr 2 377 619 under sikredes driftstapsforsikring og kr 887 434 under forsikring for eiendeler. Hvis noen av de aktuelle tiltakene ble foretatt for å avverge ytterligere tap under disse forsikringene kan det være aktuelt med dekning for redningsomkostninger. Slik saken er opplyst er det uklart om dette er tilfellet.

Sikrede anfører at tiltakene er iverksatt ved dialog mellom sikrede, sakkyndig B og foretaket, at B var oppnevnt av bl.a. foretaket, og at foretaket ikke hadde innsigelser til tiltakene. Foretaket bestrider at tiltakene er iverksatt i samråd med dem. Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til dette.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).